

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060108

DOM
2013-07-25
Stockholm

Mål nr
M 3768-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-03-28 i mål nr M 1175-13,
se bilaga A

KLAGANDE

Miljöförvaltningen i Malmö Stad

MOTPART

M V

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd.
  2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.
-

Dok.Id 1087856

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljöförvaltningen i Malmö Stad (miljöförvaltningen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska återförvisa ärendet till mark- och miljödomstolen för ny prövning.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljöförvaltningen har anfört följande till stöd för sin talan. Det saknas specialbestämmelse som förbjuder delgivning genom s.k. spikning i denna typ av fall. Adressaten har inte invänt att hon inte fått del av föreläggandet. Miljöförvaltningen har upprepade gånger tillställt adressaten information om att avloppsanläggningen som beslutet avser är bristfällig och att beslut kommer att fattas respektive har fattats.

Följande har skett:

- avisering om inspektion,
- påringning vid inspektion (inget svar men huset var bebott, två hundar skällde),
- inspektionsprotokoll har sänts till bostadsadressen med information för yttrande, och
- beslutet har skickats med rekommenderat brev till hemadressen men inte hämtats ut.

Ovanstående samt delgivningsmannens dokumenterade delgivningsförsök och iakttagelser bör domstolen ta med i bedömningen av om adressaten kan antas undanhålla sig delgivningen, vilket i sin tur medför att hon ska antas ha tagit del av beslutet i och med fullgjord spikning. Adressaten har varit synlig vid bostaden den senaste tiden.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner skäl att meddela prövningstillstånd.

Ett vitesföreläggande ska enligt 2 § lagen (1985:206) om viten (viteslagen) delges adressaten. Det innebär att beslutet ska ges till kända på något av de sätt som anvisas i delgivningslagen (2010:1932). Av 1 § andra stycket delgivningslagen framgår att

lagen gäller om inte något annat föreskrivits i annan författning. Varken viteslagen eller miljöbalken innehåller några bestämmelser som anger vilka delgivningssätt som får användas. Det finns därmed inget förbud mot att delge ett vitesföreläggande enligt miljöbalken genom att handlingen lämnas i mottagarens hemvist eller på lämplig plats i anslutning till hans eller hennes hemvist, s.k. spikning. I det nu aktuella fallet är också de formella kraven i 38 § delgivningslagen för delgivning genom spikning uppfyllda.

För att ett vite ska kunna dömas ut krävs dock, utöver en formell delgivning, att adressaten har fått kännedom om föreläggandet. Delgivning genom spikning innebär inte att den handling som ska delges överlämnas till adressaten personligen. I fall där delgivning sker genom spikning kan därmed adressaten inte utan vidare antas ha fått kännedom om föreläggandet genom delgivningen. En prövning får då ske av om adressaten på annat sätt ska anses ha fått kännedom om föreläggandet.

R L har i kommentaren till viteslagstiftningen behandlat frågan under vilka förutsättningar ett vitesföreläggande som inte delgetts adressaten personligen ändå bör kunna dömas ut. Av kommentaren framgår bl.a. följande. Det bör vara möjligt att döma ut vitet om adressaten hållit sig undan därför att han eller hon känt till att ett föreläggande med visst innehåll kan komma att meddelas. För att vitet ska kunna dömas ut ska den enskilde ha varit medveten om att det funnits brister och att den föreläggande myndigheten ansett att den enskilde varit skyldig att vidta åtgärder beträffande dessa. Den enskilde ska också haft kännedom om att myndigheten står i begrepp att agera med sanktioner för det fall att åtgärderna inte vidtas. Slutligen måste utredningen ge stöd för att den enskilde medvetet hållit sig undan (se L, R, Viteslagstiftningen – en kommentar, andra upplagan, s 66 ff.)

Det är miljöförvaltningen som ska visa att förutsättningarna för att döma ut vitet är uppfyllda. Av miljöförvaltningens redovisning framgår att förvaltningen vid upprepade tillfällen försökt att få kontakt med M V utan att lyckas. Även om det finns anledning att anta att M V varit medveten om att miljöförvaltningen inlett ett ärende som avsåg henne anser Mark- och miljööverdomstolen att det är oklart vilken information som hon fått del av. Det saknas utredning som visar att

hon varit medveten om de av miljöförvaltningen påtalade bristerna i avlopps-
anordningen. Det är också oklart om hon varit medveten om vilka åtgärder som hon
ska vidta med anledning av dessa brister samt om miljöförvaltningens avsikt att med-
dela ett vitesföreläggande mot henne. M V kan därför inte anses ha fått
sådan kännedom om föreläggandet som krävs för att vitet ska kunna dömas ut.
Överklagandet ska därför avslås.

Med hänsyn till målets utgång anser Mark- och miljööverdomstolen att målet kan
avgöras utan att miljöförvaltningens överklagande dessförinnan översänds till
M V, se 15 § andra stycket 1 lagen (1996:242) om domstolsärenden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2013-08-15

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Lars Dirke, hovrättsråden Håkan Åberg
och Malin Wik, referent, samt adjungerande ledamoten Anna Stenberg.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Cornelia Svensson

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
4:3

DOM
2013-03-28
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1175-13

SÖKANDE

Miljöförvaltningen
Malmö stad

MOTPART

M V

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan.

Dok.Id 243666

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

BAKGRUND

Miljöförvaltningen i Malmö stad (förvaltningen) förbjöd i beslut den 9 december 2011 M V (V) att släppa ut spillvatten från WC och BDT från byggnad på fastigheten X. Förbudet började gälla från och med 12 månader efter delfåendet av beslutet. Förbudet förenades med ett löpande vite om 7 500 kr för varje påbörjad sexmånadersperiod som utsläpp sker i strid med förbudet. Förbudet gäller till dess det datum V kommer in med en begäran om slutbesiktning av en ny avloppsanläggning som förvaltningen har meddelat tillstånd för, eller med en redogörelse som styrker att fastigheten har anslutits till det kommunala avloppsledningsnätet.

YRKANDEN M.M.

Förvaltningen yrkar att mark- och miljödomstolen ska döma ut vite om 7 500 kr enligt vitesföreläggandet.

Förvaltningen anför i huvudsak följande till stöd för yrkandet.

Föreläggandet är förenat med ett löpande vite. Ansökan avser överträdelse den 7 mars 2013 och därmed under den period som startar samma dag.

Beträffande ärendets gång till och med vitesföreläggandet hänvisas till föreläggandet den 9 december 2011.

Föreläggandet har vunnit laga kraft då beslutet har delgetts V den 7 mars 2012 och det har inte överklagats. Förvaltningen har inte fått någon begäran om slutbesiktning av någon ny avloppsanläggning vid fastigheten. Förvaltningen har heller inte meddelat tillstånd till någon ny avloppsanläggning då det inte kommit in någon ansökan avseende detta. Det har heller inte kommit in någon redogörelse avseende att fastigheten skulle ha anslutits till det kommunala avloppsledningsnätet. I och med ovanstående anser förvaltningen att vitesföreläggandet har överträtts 12 månader efter delfåendet, alltså den 8 november 2012.

Som skriftlig bevisning åberopar förvaltningen:

1. Föreläggandet den 9 december 2011 för att visa ärendets gång till och med vitesföreläggandet.
2. Delgivningsbevis som bevis om delgivning av föreläggandet.
3. Utdrag ur förvaltningens diarium för att bevisa hur föreläggandet överträtts.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen ska i ett mål om utdömande av vite bland annat pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan har delgetts adressaten och om det har överträtts (2 § lag (1985:206) om viten).

Det framgår av handlingarna i målet att V har delgetts vitesföreläggandet genom att stämningsman lämnat försändelsen i slutet kuvert i Vinblads hemvist, det vill säga genom spikning. Det framgår även att V inte har följt föreläggandet.

Fråga är nu om vitesföreläggandet har delgetts V på ett sådant sätt att domstolen kan döma ut vitet enligt föreläggandet.

Särskilda bestämmelser om delgivning av vitesföreläggande saknas. Det stadgas i 2 § 4 stycket viteslagen att ett vitesföreläggande ska delges adressaten. Det stadgas inget om hur delgivningen ska ske. Det finns därmed inget uttryckligt hinder mot att delge ett vitesföreläggande med spikning.

Fråga är då om undantagsregeln i 1 § 2 stycket delgivningslagen (2010:1932) ändå ska leda till att delgivning genom spikning inte godtas. I detta stycke stadgas att om det i lag eller annan författning finns en bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

Departementschefen uttalade bland annat följande om den avsedda tillämpningen av undantagsregeln i 1 § 2 stycket delgivningslagen (prop 1970:13 med förslag till ny delgivningslag mm s 119-120):

- Regeln tar sikte på de fall där uttrycklig föreskrift om avvikelser inte finns men där specialförfattningen får anses förutsätta att personlig delgivning ska ske.
- Vid tillämpningen torde myndigheten i viss utsträckning kunna få ledning av förarbetena till aktuell speciallagstiftning. I övrigt får det bli en allmän bedömning av vad målets eller ärendets beskaffenhet kräver.
- Anledning att anse personlig delgivning erforderlig torde framför allt föreligga när det gäller åtgärder av särskilt ingripande betydelse för den enskilde till exempel utdömande av vite.
- Personlig delgivning torde i första rummet kunna behövas, när den enskilde ska underrättas om att ett mål eller ärende av antydd art har väckts mot honom.
- Om ledning inte kan erhållas i förarbetena till en aktuell speciallagstiftning, som saknar bestämmelser om avvikelser från delgivningslagen, är alltså huvudprincipen enligt departementschefen att personlig delgivning ska ske när det är fråga om åtgärder såsom utdömande av vite.

Enligt L ska två krav vara uppfyllda. Formlig delgivning ska ha skett och dessutom ska adressaten därigenom eller på annat sätt ha fått kännedom om föreläggandet. Det är först när båda dessa förutsättningar är för handen som föreläggandet kan sägas vara bindande för adressaten i den meningen, att vitet kan dömas ut, om föreläggandet inte följs (Viteslagstiftningen – En kommentar, L, s 67).

Även i besvärssakkunnigas slutbetänkande har uttalats att surrogatdelgivning bör undvikas beträffande vitesförelägganden och att, om ett vitesföreläggande inte bevisligen delgetts den prestationsskyldige själv, utdömande av vitet inte kan ske ((SOU 1964:27) lag om förvaltningsförfarande, s 248 och 274).

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Även om de formliga kraven på delgivning genom spikning är uppfyllda är det inte visat att V har fått kännedom om föreläggandet. Det finns därför inte förutsättningar att döma ut vitet enligt föreläggandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV426)

Överklagande senast den 18 april 2013.

Lena Pettersson

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström. Föredragande har varit beredningsjuristen Karin Lundström.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - AVGÖRANDE I MÅL OM VITEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens avgörande ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till domstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från avgörandets datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i beslutet.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. det avgörande som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för avgörandet samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens avgörande som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av avgörandet.

Anvisningar för överklagande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens slutliga beslut ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Överklagandet prövas av Högsta domstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen inom tre veckor från avgörandets datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i avgörandet.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta domstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Högsta domstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står Mark- och miljööverdomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta domstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. det beslut som överklagas med angivande av Mark- och miljööverdomstolens avdelning samt datum för beslutet och målnummer,
2. i vilken del beslutet överklagas och den ändring i beslutet som yrkas,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende skälen för beslutet enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Ytterligare upplysningar lämnas av Mark- och miljööverdomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av avgörandet.

Förenklad delgivning kan komma att användas i överinstans.

Ytterligare information finns att läsa på www.domstol.se